

Akademikern.

Medlemsmagasinet från Akademikerförbundet SSR

Hillevi Engström är
vd på organisationen
som hjälper andra
till ny karriär.

Står
på pall för
motgångar

Mest lästa på akademikern.se

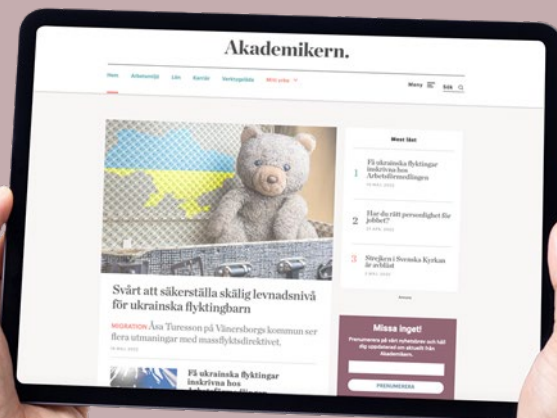
Högskoleutbildning sjunker i värde – ”oroande utveckling”

Stress på jobbet motas med ny handbok

Desinformation om socialtjänsten ska bemötas med fakta

Kommunanställda demonstrerade för högre lön

Våga fråga om kollegan blir misshandlad

Akademikern.

Välkommen

Foto: Viktor Gårdsäter

OMSTÄLLNING

Jobbyte ska gynna välfärden

Annika Clemens

Chefredaktör
Akademikern

En av mina före detta kollegor slutade jobba som journalist och utbildade sig till busschaufför. En annan hoppade på psykologutbildningen vid närmare 50 års ålder. Båda stortrivs med sina nya jobb i branscher som skriker efter arbetskraft. Men hittills har en förutsättning varit avgångsvederlag från den gamla arbetsplatsen eller att man har sin ekonomi tryggad på annat håll för att kunna byta bana för att man är utsliten, less eller bara nyfiken på nytt jobb.

Nu blir det ändring på det. Det nya omställningsstödet ger möjlighet att börja plugga igen mitt i livet. Alla som har jobbat i minst åtta år kan få ekonomiskt stöd i 44 veckor för att utbilda sig. En fantastisk möjlighet för dem som inte vill sitta med samma arbetsuppgifter i ett helt arbetsliv. Det blir möjligt att både förkovra sig inom sitt nuvarande yrke (även om det inte ska ersätta

Tipsa oss!

Akademikern är till för dig. Vad vill du läsa om? Mejla chefred@akademikern.se

arbetsgivarens kompetensutveckling), men också att välja något helt nytt.

Det är framför allt hoppingivande för individen. Men det är också viktigt på ett större plan. Sannolikheten att fler håller sig friska och orkar jobba längre ökar om man trivs på jobbet. Och det är en av faktorerna i den ekvation som måste lösas när vi lever allt längre. Redan i dag har andelen som arbetar (20–64-åringar) minskat och försörjningsbördan för välfärden därmed ökat. De närmaste åren väntas gruppen 80-plussare växa med 30 procent. Orsaken är angenäm eftersom vi lever längre, men frågan om hur äldreomsorg och skola och övrig välfärd ska finansieras måste lösas.

En av flera pusselbitar är omställning.

Har du bytt bana eller har du funderingar på att studera igen? Hör av dig till oss och berätta! ♦

Innehåll

”Man ger medarbetare möjligheten att karriär-växla mitt i livet.”

8

Ordförande

Reser riket runt och pratar stora förändringar på arbetsmarknaden.

12

Aktuellt

Bristen på kuratorer måste tas på allvar.

17

Frågan är ...

Vad händer med lönen när inflationen skenar?

20

Växer med nya regler

Kontoret som expanderar för att kunna ge fler stöd att ställa om mitt i livet.

29

Paus för plugg

Nytt studiestöd gör det möjligt för fler att skola om sig.

38

I Boden får alla byta jobb

Möjligheten att testa en annan tjänst ska hjälpa Boden att behålla personal.

46

Sur på kontoret?

Småsaker kan leda till dålig stämning på jobbet. Men det behöver inte bara vara negativt.

50

Går vidare

Hillevi Engström säger hellre ja än nej. Det har lett till motgångar, men det brukar lösa sig.

59

Vi svarar

Daniel blev avstängd från arbetet utan förklaring. Vad gäller?

62

Så funkar det

Nya regler om turordning.

66

I luften

William Spetz på turné med Heike Erkers.

”Jag såg framför mig mitt lilla huvud bli bankat: 'Hon ska ner!'”

KONTAKTA OSS

red@akademikern.se
www.akademikern.se

Redaktion

Chefredaktör

& ansvarig utgivare

Annika Clemens,
08-556 06 440,
chefred@akademikern.se

Art director Sandra Johnson

Reportrar

Tim Andersson, Therese Johansson,
Stefan Karlsson, Karin Persson,
Anne Ralf Hållbus

Fotografer

Johan Bergmark, Margareta Bloom
Sandebäck, Mats Engfors

Omslag Johan Bergmark

Korrektur Monika Lann

Tryck Norra Skåne Offset

Produktion

A4 Text & Form på uppdrag av
Akademikerförbundet SSR.
www.a4.se

Annonser

Adsales
Barbara Marsella, 08-580 80 419
info@adsales.se

Prenumeration

prenumeration@akademssr.se
Prenumeration inom Sverige 350 kr
Medlem i Sveriges Tidskrifter
TS-kontrollerad upplaga 2019: 71 800
ISSN 1652-9898

Akademikerförbundet SSR

Box 12800, 11296 Stockholm
Besöksadress: Mariedalsvägen 4,
11296 Stockholm/ www.akademssr.se

08-644 09 20
www.allakvinnorshus.org

Utbilda dig i AKH-metoden och få konkreta hjälpmedel att bli tryggare under dina samtal med våldsutsatta kvinnor.

Med djupare kunskaper kan du ge bättre stöd. Våra utbildningar erbjuder strukturer och verktyg som hjälper dig att stötta kvinnor på ett tryggare och bättre sätt. När ditt fokus är att hjälpa andra, är vårt fokus att vägleda dig.

Utredning – Behandling – Akut

Vi är ett HVB-hem för familjer sedan 1986. Vi erbjuder en trygg och utvecklingsstimulerande miljö för både barn och vuxna. Och har så gjort i över 30 år men vi är inte nöjda med det utan jobbar hårt för att fortsätta utvecklas!

Nanolfsvillan är beläget centralt i Finspång och har plats för 8 familjer som bor i egna lägenheter. Vi arbetar såväl med traditionella behandlingsplaceringar, utredningar som med kortare, flexibla placeringar.

Vi har idag ramavtal med 191 kommuner.

Besök www.nanolfsvillan.se eller ring oss på 0122-159 89 så berättar vi mer.

www.nanolfsvillan.se • tel. 0122-159 89

38

Boden

Lena Fällman och Carola Jonsson hjälper medarbetare att testa nytt jobb.

Foto: Mats Engfors

50

Stockholm

Hillevi Engström tvekar inte inför nya utmaningar. Och det mesta löser sig.

Foto: Johan Bergmark

20

Stockholm

Anita Grönlund planerar för expansion när fler får plugga nytt.

Foto: Margareta Bloom Sandebäck

Ordförande

MÖTEN

”Ett livslångt lärande är nödvändigt”

Heike Erkers

Förbunds-
ordförande
i Akademiker-
förbundet SSR

Vi befinner oss i tider av politiska utspel av varierande kulörer, mer eller mindre, utan förankring i vare sig vetenskapligt säkrade metoder eller professionernas uttryckta behov av långsiktiga lösningar. Ja, då kan det vara bra att samtidigt fokusera på vad jag själv kan göra för att kompetensutveckla mig i linje med de förändringar som vi nu ställs inför eller de intressen jag själv har.

Det nyligen tecknade kompetens- och omställningsavtalet skapar helt unika möjligheter för yrkesverksamma att vidareutbilda sig med fokus på ett livslångt lärande. Samtidigt är detta helt nödvändigt om vi ska kunna säkra kompetensförsörjningen i välfärden. Vi befinner oss på en arbetsmarknad i snabb förändring där kraven på rätt kompetens ökar. Ytterst handlar det

W
Förbundet
i sociala
medier

#ssrlandet runt #stoppakompetensflykten

om att säkra möjligheten till ett förändrat och förlängt arbetsliv.

Om det och mycket annat kommer vi att kunna prata om under kampanjmånaderna Landet Runt som startade i september. Syfte är att under några intensiva höstmånader träffa medlemmar och förtroendevalda i olika sammanhang. Seminarier, debatter, medlemsmöten, arbetsplatsträffar och mycket annat där såväl förtroendevalda som experter från kansliet tillsammans med er får möjlighet att diskutera viktiga samhällspolitiska frågor men även fördjupa sig i fackpolitiska och medlemsnära ämnen. Praktiskt sker detta via din arbetsplats- eller distriktsförening som har möjlighet att boka in evenemang.

Ett är säkert: Utmaningarna är konstanta och med det så saknas inte ämnen att prata om. Så ta chansen!

Miss inte våra poddar

SAMHÄLLSVETARPODDEN

För dig som är intresserad av aktuella samhällspolitiska frågor med en facklig twist. Varannan vecka diskuterar vi allt från politik, profession och arbetsmarknad till akademisk utbildning och forskning.

CHEFSPODDEN

Chefspodden är en podd om chefs- och ledarskapsfrågor ur ett professionsperspektiv. I podden medverkar forskare, debattörer, chefer och specialister.

SOCIALTJÄNSTPODDEN

I Sveriges ledande socialtjänstpodcast tar vi upp de heta frågorna för socialtjänsten. Här möter du intressanta personer, oväntade vinklar och ny kunskap.

SAMHÄLLSEKONOMISKA PODDEN

I Samhällsekonomiska podden samtalar förbundets chefsekonom Simon Vinge med intressanta gäster om de mest aktuella samhällsekonomiska frågorna.

Du hittar poddarna där poddar finns – och på akademssr.se/podcasts

Akademikerförbundet SSR

Tusen frågor – Ett nummer
0771-65 50 50

Blev inte sommaren som du hade tänkt dig?

Lider du av utmattningssymtom, stress, ekonomiska problem eller är du mitt uppe i en separation? Då finns vi här för dig!

Du som har en försäkring hos Skandia via Akademikerförsäkring har också tillgång till ett kostnadsfritt samtalsstöd dit du kan ringa och prata om problem som kan påverka din hälsa och arbetsförmåga, oavsett om det gäller jobbet eller privatlivet.

Ring Tusen frågor – Ett nummer och få kontakt med en expert från ett nätverk av psykologer, hälsopedagoger, kostrådgivare, jurister och ekonomer.

Läs mer på akademikerforsakring.se/tusenfragor

**Akademiker
försäkring**

I samarbete med
skandia

Fler nyheter

Följ nyhetsflödet på
Akademikern.se

POLITIK

Granskar Arbetsförmedlingen inifrån

Johan Berg var en av de 4 500 anställda på Arbetsförmedlingen som varslades om uppsägning i januari 2019. Det följdes av beskedet att hundratals lokalkontor skulle läggas ned.

Det är avstampet i boken "Spelet om Arbetsförmedlingen". Johan Berg blev dock inte uppsagd utan jobbar kvar, i dag som verksamhetscontroller, men granskar fortsatt reformeringen av Arbetsförmedlingen.

– Jag har försökt att beskriva den här omfattande förändringen, sätta saker i sitt sammanhang och redogöra för när politikerna vänder kappan efter vinden på ett sätt som jag tror allmänheten inte har koll på.

Johan Berg har skrivit flera debattartiklar om reformeringen av Arbetsförmedlingen och beslutade sig till sist för att beskriva hela skeendet i en bok.

Text: Stefan Karlsson Illustration: Getty Images

ÄLDREMSORG

Förslag på ny lag för äldreomsorgen

Förslaget på ny äldreomsorgslag som presenterades i somras har fokus på stärkt medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Akademikerförbundet SSR saknar dock fokus på kompetens inom socialt arbete i andra delar av äldreomsorgen.

– Ska vi åstadkomma god kvalitet inom äldreomsorgen måste vi satsa på kunskap och kompetens, säger Monica Engström, socialrättsjurist.

LIKABEHANDLING

Hbtq-perspektiv saknas

Var femte arbetsplats saknar riktlinjer för jämställdhetsfrågor som hbtq, mångfald och inkludering, enligt en färsk Sifo-undersökning presenterad av ett rekryteringsföretag. Malin Fröjmark, ombudsman på Akademikerförbundet SSR förväns inte och varnar för risken med ett heteronormativt arbetsklimat.

– Det måste finnas kunskap och verktyg i hur man arbetar mot diskriminering och för en inkluderande miljö.

SKOLA

Bristen på skolkuratorer ”ett jätteproblem”

Medan många skolkuratorer i tätort dignar under bördan av för många elever dras kuratorerna i glesbygd med andra sorters problem. De stora avstånden gör att en stor del av arbetstiden äts upp av resor. En som jobbar under de villkoren är Sred Johansson, skolkurator i Kiruna. Han tillbringar periodvis tjugo procent av arbetsveckan i bil eller buss.

– Jag har min bas i Vittangi, men måndagar arbetar jag i Karesuando som ligger elva mil härifrån. Dessutom är jag skolkurator i Svappavaara och i Soppero, säger han.

– Resorna tar tid som skulle behövas till eleverna. Under snöfria månader går resan mellan Vittangi och Karesuando på en dryg timme enkel väg, men på vintern kan det ta mer än det dubbla, säger Sred Johansson.

I Kiruna, liksom i många andra glesbygdskommuner, är bristen på skolkuratorer ett problem. I hela kommunen finns sex stycken, varav fyra i grundskolan, men flera tjänster är vakanta, berättar Sred Johansson.

Akademikerförbundet SSR har länge drivit kravet på ett riktmärke på 300 elever per skolkurator. Dit är det långt.

– Det finns statistik på kommunnivå, men ingen sammantagen officiell statistik som visar hur det ser ut på varje kommunal skola. Och hur det ser ut i friskolorna vet vi ännu mindre om, konstaterar Fredrik Hjulström, socialpolitisk chef på Akademikerförbundet SSR.

– Bristen på skolkuratorer är ett jätteproblem som måste lösas. ●

Text: Anne Raif Hällbus Illustration: Getty Images

DESINFORMATION

Bemöter rykten om kidnappning

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att bemöta ryktesspridning om att svensk socialtjänst kidnappar muslimska barn. Uppgifter som tidigare i år fick stor spridning.

– Med sociala medier och dess enorma kraft kom en ny dimension som inte funnits tidigare, säger Annika Öquist, chef på Socialstyrelsens avdelning för kunskapsstyrning av socialtjänsten.

Desinformationen kan påverka tilliten till socialtjänsten så att människor inte vågar vända sig dit.

– Vi måste bemöta desinformationen så mycket som möjligt med fakta. Ibland kan det ju framstå som att socialsekreterare har väldigt stora befogenheter. Så ser ju inte systemet ut.

Socialstyrelsen ska ta fram förslag på åtgärder och stödja en utveckling av arbetssätt som kan stärka förtroendet.

5

5 års högskoleutbildning lönar sig allt mindre, enligt en rapport från Saco som oroar sig för utvecklingen. I vissa fall lönar det sig bättre att välja en kortare utbildning.

Läs mer på:
akademikern.se

Plugga med lön mitt i arbetslivet?

Den 1 oktober 2022 införs ett helt nytt studiestöd – Omställningsstudiestöd.

Det ger dig som har jobbat minst åtta år chansen att studera med inkomstbaserad ersättning.

Du kan fördjupa dig i ditt yrke, skaffa behörighet, studera till ett närliggande yrke – eller kanske byta bransch helt och hållet.

Scanna koden och läs allt om de nya möjligheterna.

Akademikerförbundet SSR

Missa inte Socionomens
NYHETSBREV!

Håll utkik efter vårt nyhetsbrev. Senaste nytt om socialt arbete. Landar i din mejlbox torsdag morgon ojämna veckor.

Pssst...
Ombärlig
för dig som jobbar
inom socialt arbete
& psykoterapi

Frågan är...

Maten har redan blivit dyrare. Hur mycket är löneökningen värd när priserna fortsätter upp?

EKONOMI

Lågkonjunkturen är här och det varnas för skenande inflation. Vad händer med lönerörelsen och blir det något kvar av löneökningarna när inflationen stiger?

Text: Therese Johansson
Foto: Getty Images

Petter Hällberg
Nationalekonom, Medlingsinstitutet

– **Tittar man på** nuläget är alla länder i hela världen påverkade av en extremt stark prisuppgång. Energikrisen är ett faktum och den leder till ökade kostnader för alla hushåll. Men det handlar inte bara om den direkta elförbrukningen, energi behövs också för att tillverka saker och när energipriset går upp blir mängder av varor dyrare.

En naturlig reaktion för löntagare är att försöka kompensera sig för höjda priser med höjda löner. Men både fack och arbetsgivare vill undvika en pris- och lönespiral. Få vill nog tillbaka till 1970- och 1980-talen då lönebildningen fungerade dåligt. Då ledde löneökningar på 10–15 procent till ännu högre inflation som i praktiken åt upp löneökningarna.

Hur det kommer att se ut om ett halvår och framåt är extremt osäkert. Skulle vi hamna i ett läge med ihållande hög inflation blir det allt svårare att värna reallönerna.

→ **Annika Wallenskog**
Chefsekonom, Sveriges
Kommuner och Regioner

– **Jag tror inte** vi kommer se några reallöneökningar som vi har gjort under väldigt många år. Skulle vi sträva efter att höja reallönerna skulle företagen få dyrare kostnader – med högre priser som i sin tur åter upp lönehöjningarna som följd.

Jag upplever att alla parter på arbetsmarknaden vill hålla sig till den svenska modellen. Syftet är att få stabilitet och ordning i lönebildningen.

Självklart kommer många anställda att vilja ha kompensation i lönen när inflationen nu för med sig exempelvis höjda energi- och matvarupriser. Facket vill förstås hjälpa sina medlemmar att få upp lönerna, men alla parter brukar i slutändan vara överens om att följa märket som sätts av industrin.

Håller inflationen i sig under många år utan att reallönerna ökar får vi en svår utmaning. Lösningen är inte att springa efter inflationen, då får vi en pris-lönespiral uppåt som fortsätter att accelerera.

”Alla parter brukar i slutändan vara överens om att följa märket som sätts av industrin.”

ANNIKA WALLENSKOG

Markus Furuberg
Förhandlingschef, Akademikerförbundet SSR

– **Det kommer att** bli en väldigt speciell avtalsrörelse. Vi har haft en lång period av reallöneökningar, och vår utgångspunkt är att våra medlemmar inte ska få försämrade köpkraft framåt. Med det sagt måste man titta på hur resultaten ser ut hos olika branscher. Industrin och privat sektor går till exempel bra, då utgår man från det när man förhandlar om löneuttag.

Fackföreningsrörelsen ska inte spä på inflationen. Vi får inte vara historielösa. Innan industriavtalet fanns på plats jagade vi inflationen vilket såg bra på ut på pappret, men som i slutändan ledde till att löntagarna fick mindre pengar i plånboken. Det vill nog ingen tillbaka till.

Samtidigt måste vi titta på olika parametrar – om Sverige kan bibehålla sin konkurrenskraft och bolagen ta ut vinst måste det synas i löneuttagen. Vi tror på den modell vi har, men den kommer nog att stresstestas extra mycket i årets avtalsrörelse.

Vi har energikris, en brådsakande miljöomställning och krig i Ukraina. Jag tror att den svenska modellen kommer att fortsätta leverera reallöneökningar över tid. Men vi kanske måste ställa in oss på att de närmsta två åren blir ett undantag.

En arbetstagarare är en arbetstagarare är en arbetstagarare är en arbetstagarare ...

Det var arbetstagarrepresentanternas budskap på ILO:s arbetskonferens för ett par år sedan.

Och så är det. Alla arbetstagarare har rätt till en rättvis lön och anständiga arbetsvillkor. Det har också ILO slagit fast i ILO konvention 143.

I Sverige innebär det att ingen arbetsgivare har rätt att utnyttja en anställd genom slavliknande villkor.

Det gäller också en arbetstagarare som är papperslös.

Akademikerförbundet SSR är medlemmar i Fackligt Center för Papperslösa.

Det är ett sätt att stötta och hjälpa papperslösa arbetstagarare mot skrupelfria arbetsgivare. Det är också ett sätt att stärka och skydda kollektivavtalens ställning på arbetsmarknaden.

fackligt center
för papperslösa

fcp.se

Här ska ges fler karriärtips och mer coaching. När möjligheten att byta bana mitt i livet införs blir det mer att göra på Omställningsfonden.

Anita Grönberg och kollegorna på Omställningsfonden planerar för expansion.

Ställer om

Den reform som nu genomförs är hisnande, säger Anita Grönberg. →

P

På eftermiddagen den 8 juni 2022 röstar riksdagen, med stor majoritet, igenom den största arbetsmarknadsreformen i modern tid. Lagen om anställningsskydd, las, förändras så att arbetsgivare bland annat ska kunna göra undantag från turordningsregeln vid arbetsbrist. På samma gång införs ett omställnings- och kompetensstöd som gäller även för dem som saknar kollektivavtal. Dessutom lanseras ett helt nytt studiestöd som gör det ekonomiskt möjligt att plugga mitt i livet, för att stärka sig antingen inom det yrke man har eller inom något nytt. Det livslånga lärandet inom arbetslivet ska bli verklighet.

Samtidigt som riksdagsledamöterna trycker grönt står Anita Grönberg, verksamhetschef på Omställningsfonden, i ett öde kontorsrum någon kilometer därifrån. Hon tittar ut genom det stora fönsterpartiet mot Hornsgatans trafik och Mälaren som lyser blå mellan huskropparna. Rummet är helt tomt på inredning, medan rummet mittemot är belamrat med skrivbord, kuddar, lampor och fåtöljer som ska portioneras ut i de nya lokalerna. Omställningsfonden expanderar i rask takt, något som delvis har att göra med ett förändrat arbetssätt men som också är helt

nödvändigt i och med dagens riksdagsbeslut. Från och med nu kommer man att behöva kapacitet för att ta emot långt fler än tidigare.

– I dagsläget får ungefär 2 000 personer om året vårt stöd, i uppsägningslägen. Vi vet inte alls hur många fler det blir nu, vi kan bara gissa. Allt är ju nytt så det kanske inte är så att gemene man redan nu börjar förbereda sig för att göra de här omställningarna. Men på sikt tror jag att det kommer att bli betydligt många fler, säger Anita Grönberg.

Omställningsfonden stöttar organisationer och företag med sammanlagt omkring 1,2 miljoner medarbetare inom kommuner och regioner i samband med omställningar. Hittills har man tagit sig an medarbetare som blivit uppsagda på grund av arbetsbrist, eller som behövt lämna sina jobb på grund av nedsatt arbetsförmåga. Men nu kommer Omställningsfondens uppdrag alltså att växa markant – med två nya målgrupper. Det gäller dem som inte står inför en uppsägning, men som ändå vill ta chansen att utvecklas inom sitt eget – eller ett nytt – yrke. Det gäller också visstidsanställda, nu när det inte längre →

Anita Grönberg

Utbildning
Socionom

Arbetar
Verksamhetschef på Omställningsfonden

"Jag får nästan ståpäls för jag tänker att det är ett sådant skifte."

ANITA GRÖNBERG

De som har jobbat i minst åtta år kan ta del av omställningsstödet. →

→ krävs en tillsvidareanställning för att få omställningsstöd.

– Det är ju en stor skillnad. I vår sektor är det 18 procent av medarbetarna som har tidsbegränsade anställningar, och när deras kontrakt löper ut får de nu rätt till det grundläggande stödet, som handlar om kartläggning, rådgivning, vägledning och validering, säger Anita Grönberg.

Utöver det grundläggande stödet till kompetensutveckling instiftas alltså även ett nytt omställningsstudiestöd – pengar som ska göra det möjligt att plugga vidare mitt i livet trots att man kanske har dyra lån och försörjningsansvar.

Stödet består av en bidragsdel och en frivillig lånedel. Staten ger som mest omkring 21 000 kronor i bidrag per månad och ungefär 12 500 kronor i månaden i lån (2022 års belopp). Pengarna ansöker

man om hos CSN och det går att få stöd för studier som inleds från och med 1 januari 2023. Den som arbetar på en arbetsplats med kollektivavtal kan få mer pengar.

– Det statliga stödet ger upp till 80 procent av lönen upp till ett tak. Även om du har högre lön än så kan du få upp till 80 procent med kompletterande studiestöd genom kollektivavtalet.

Det statliga stödet är för 44 veckors studier, vilket motsvarar ett års heltidsstudier. Men även år två och tre kan du få mer ersättning utifrån kollektivavtalet, så kallat förlängt studiestöd som kombineras med vanligt studiemedel från CSN, förklarar Anita Grönberg.

Hon har mycket att göra nu. Dagen innan har hon träffat ett femtiotal ombudsmän från Akademikeralliansen för att berätta

Det nya stödet leder till att kontoret på Hornsgatan växer.

om det nya avtalet och vilka förändringar det kommer att innebära för medlemmarna. Som verksamhetschef ansvarar hon för en rad olika utvecklingsprojekt som handlar om hur Omställningsfonden ska ta sig an det som komma skall. Ett gäng nya karriär- och studierådgivare ska också rekryteras. De får en specificerad roll som går ut på att kunna ge bra råd kopplade till det nya omställningsstudiestödet.

I det rosamålade, nystajlade fikarummet tar hon en snabb kaffe med Helene Palm som jobbar som utbildningsstrateg här, även det en nyttkommen tjänst i organisationen.

Själv har Anita Grönberg jobbat här i snart fem år. Hon är socionom i grunden och har under större delen av sitt yrkesliv sysslat med arbetslivsinriktad rehabilitering och omställning. Förändringarna som nu införs är helt rätt väg att gå, tycker hon.

– Genom åren har jag alltid tänkt på

vilken möjlighet det skulle innebära om vi i arbetslivet skulle kunna få karriärsamtal och coachning. Vad viktigt det skulle vara. Att den möjligheten nu finns, det är hisnande.

Förändringarna är positiva både utifrån ett arbetsgivarperspektiv och utifrån det individuella perspektivet, menar hon. Rätt person på rätt plats gagnar såväl yrkesgrupper inom Akademikerförbundet SSR som samhället i stort. →

Omställningsfonden

Omställningsfonden ägs av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona, Kommunal, Akademikeralliansen och Offentliganställdas förhandlingsråd, OFR, där Akademikerförbundet SSR ingår.

→ - Jag får nästan stå på huvudet för jag tänker att det är ett sådant skifte. Att det sker nu... Jag tycker att det visar att man har förstått att varje människa verkligen behövs. Om man hittar rätt, så att man gör det man har lust till, kommer vi att få större utväxling av varje persons insatser i arbetslivet.

Omställningsrådgivare Tobias Sahlgren håller med sin chef om storheten i dagens riksdagsbeslut och det nya kollektivavtalet.

- Jag tycker det är fantastiskt att man ger medarbetare möjligheten att karriärväxla mitt i livet, rusta sig för en lite mer avancerad tjänst eller öka på sin kompetens. Tidigare har alla varit så låsta till CSN:s system och det har varit svårt att få ekonomin att gå runt, men nu kommer man att kunna få en hyfsad inkomst samtidigt som man studerar, säger han.

Själv har han jobbat mot omställningsbranschen i 18 år, varav de fyra senaste på Omställningsfonden. Här stöttar han bland annat arbetsgivare i deras strategiska kompetensförsörjning. Han håller till exempel i informationsmöten och föreläsningar kring avtalet, med målet att få fler arbetsgivare att arbeta förebyggande. Den rollen kommer att bli ännu större nu.

Han pratar också mycket om ohälsa med arbetsgivarna, hur de ska hjälpa medarbetare som har ohälsoproblematik och inte kan fortsätta i sin nuvarande tjänst.

Hit kan du vända dig

Kollektivavtalet på arbetsplatsen styr vilken omställningsorganisation du kan få stöd av. Till exempel stöttar TRR Trygghetsrådet tjänstemän i privat sektor, Trygghetsstiftelsen anställda inom staten och Omställningsfonden anställda inom kommuner och regioner. Den som är egenföretagare eller anställd hos en arbetsgivare utan kollektivavtal får vända sig till Kammarkollegiet, som är den offentliga omställningsorganisationen.

En del av de arbetstagare som kommer till Omställningsfonden i dag är för sjuka för att komma tillbaka till arbetslivet över huvud taget. Men de flesta, runt 90 procent, hittar ny sysselsättning. Många fångar nya möjligheter, sådant de knappt kunnat drömma om förut, berättar Tobias Sahlgren.

- Vi har hur många exempel som helst på de här totala skiftena i livet. Plötsligt får någon chansen att starta den där firman och det kan handla om allt ifrån bilrekonstruktion till restaurang eller egen friskvårdsverksamhet. Det finns många vägar att ta sig vidare i arbetslivet. Många bär ju på en dröm, och att få vara med och skapa möjlighet att förverkliga den, det är häftigt. Det gör det kul att gå till jobbet, säger han.

När en person ansöker om omställningsstudiestöd är det upp till omställningsorganisationen att göra en bedömning och sedan meddela CSN om den önskade utbildningen stärker den sökandes ställning på arbetsmarknaden eller inte. Anita Grönberg berättar att man från Omställningsfondens sida kommer att ha

Tobias Sahlgren

Utbildning
Officersutbildad

Arbetar
Omställningsrådgivare med arbetsgivaransvar

Kontoret växer.
Helene Palm är en
av Anita Grönbergs
nya kollegor.

→ i åtanke att studierna inte bara får vara till nytta för den nuvarande arbetsgivaren. Stödet ska inte ersätta arbetsgivarnas ordinarie kompetensutvecklingsansvar, påpekar hon.

Den grundläggande premissen är att studierna ska göra dig mer attraktiv på arbetsmarknaden, utifrån arbetsmarknadens behov av kompetens. Däremot är det

"Det skulle rent hypotetiskt kunna vara möjligt för en socionom att utbilda sig till elektriker."

ANITA GRÖNBERG

inget måste att du som exempelvis socionom tar ett steg vidare inom just det yrket.

– Det skulle kunna vara möjligt för en socionom att utbilda sig till elektriker rent hypotetiskt. Där behöver man ha en diskussion med individen. Det kan ju finnas särskilda skäl som gör att en sådan åtgärd absolut stärker individens ställning på arbetsmarknaden.

På en direkt fråga om det inte finns något kring förändringarna som oroar eller känns svårt, klämmer Anita Grönberg till sist fram att man kommer att behöva arbeta på samsynen mellan de olika omställningsorganisationerna. Det får inte bli några splittringar, så att en utbildning godkänns av den ena organisationen men inte av den andra.

I övrigt är det idel lovord.

– Det är stort att vara en del av den här reformen, både för mig personligen och för oss som organisation, säger hon. ♦

Omställningsstöd

Pausa yrkeslivet och sätt dig i skolbänken. Det nya stödet ska ge Kunskaps-Sverige ett lyft.

Text: Anne Ralf Hållbus

Individens initiativ och behov står i centrum – inte arbetsgivarens.

URSULA BERGE

lån så att det sammanlagda stödet blir 80 procent av en lön på max 68 000 kronor.

– Möjligheten att plugga med ersättning upp till 80 procent av lönen är unik. Vi har fått till en lösning som innebär att det är realistiskt för människor mitt i arbetslivet att ta studieledigt med bibehållen levnadsstandard.

Omställningsstudiestödet blir ett rimligt alternativ också för dem med högre månadslön, tack vare att fackförbunden och arbetsgivarna tillsammans plussar på den bottenplatta som staten bidrar med, säger Ursula Berge, samhällspolitisk chef på Akademikerförbundet SSR och en av dem som varit involverade i arbetet med att ta fram omställningsstudiestödet.

Stödet är en del i en större uppgörelse som även innefattar nya las, lagen om anställningsskydd, som genomgått omfattande förändringar som ett resultat av Januariavtalet 2019. Den nya lagstiftningen gäller sedan sista juni i år, men börjar tillämpas den 1 oktober – vilket också är det datum då man kan börja söka omställningsstudiestöd.

Förhandlingarna kring stödet har bitvis varit tuffa. Ingångsvärdena från å ena sidan stat och arbetsgivare, å andra sidan arbetstagarorganisationerna har inte alltid varit samstämmiga.

– Ett starkt krav från Akademikerförbundet SSR:s sida har varit att stödet ska ses som en förutsättning att lyfta hela Kunskaps-Sverige. Vilken bransch du än kommer från och vilken utbildningsnivå

H

Hittills har den som velat studera för att fördjupa sina yrkeskunskaper eller helt byta bana varit hänvisad till studiebidrag och studielån som sammanlagt ger lite mer än tiotusen kronor i månaden. Det har gjort det omöjligt att ta en paus i yrkeslivet för att plugga för många som har hunnit bilda familj, skaffa bostadslån och gjort andra åtaganden.

Från den 1 oktober är det möjligt att söka omställningsstudiestöd som motsvarar upp till fyra femtedelar av lönen för stora grupper arbetstagare – även de med högre lön. Den som tjänar till exempel 40 000 kronor i månaden kan få drygt 30 000 kronor medan den som tjänar 65 000 kan få mer än 47 000 kronor i stöd för att studera på heltid i sammanlagt 44 veckor. Därtill finns möjlighet att ta

Omställningsstudiestöd Så funkar det

Stödets tre delar:

- Statligt bidrag
- Kompletterande stöd kopplat till kollektivavtal
- Möjlighet att ta lån

För den som tjänar upp till 68 000 kronor i månaden finns härmed möjlighet att under max 44 veckors heltidsstudier få 80 procent av sin lön i omställningsstudiestöd.

Det här måste uppfyllas

För att beviljas omställningsstudiestöd ska du:

- Vara svensk medborgare eller ha permanent uppehållstillstånd.
- Vara 27–62 år.
- Ha arbetat minst 8 av de senaste 14 åren i ett land inom EES, Storbritannien eller Schweiz (upp till två år med föräldrapenning eller sjukskrivning jämställs med arbete).
- Ha arbetat minst halvtid i minst 12 av de senaste 24 månaderna.
- Du behöver inte tillsvidareanställning. Även visstidsanställda och egenföretagare kan söka omställningsstudiestöd.

du än har, så ska du ha rätt att söka stöd till en utbildning som stärker din framtida ställning på arbetsmarknaden, säger Ursula Berge.

Hon är dock orolig att reformen ska uppfattas som riktad till människor med låg utbildningsnivå eller som en puff in i bristyrken.

– Då har man missat hela kraften i reformen. Det är ett gravt missförstånd att detta handlar om att pressa in människor som i dag arbetar i yrken med för mycket folk i yrken som har för lite folk,

säger Ursula Berge och fortsätter:

– Det är den enskilda individen som måste vilja och ta initiativ till vidareutbildning. Individens initiativ och behov står i centrum – inte arbetsgivarens. Arbetsgivaren har fortfarande ansvar för att erbjuda kompetensutveckling med full lön som krävs för att sköta nuvarande arbetsuppgifter. Men om jag vill utveckla mig därutöver, så kan jag själv ta initiativ och söka omställningsstudiestöd.

Ursula Berge berättar att intresset bland Akademikerförbundet SSR:s medlemmar har varit enormt sedan man började informera om det nya studiestödet. Under hösten reser hon runt i landet för att informera och svara på frågor och räta ut missförstånd.

Ofta beskrivs den typiska akademikern som kommer att söka omställningsstudiestöd som "civilingenjören inom fordonsindustrin som behöver ställa om sin kompetens till batteridrivna fordon".

Ursula Berge tänker även på andra grupper.

Pausa för plugg

Januari 2019

Januariavtalet sluts mellan S, C, MP och L. Stora förändringar i las, lagen om anställningsskydd, är en bärande punkt.

8 juni 2022

Riksdagen fattar beslut om omställningsstudiestödets införande och utformning.

22 juni 2022

Historiskt avtal om en förändrad arbetsrätt skrivs under på historisk mark på Grand hotel i Saltsjöbaden.

1 juli 2022

Den nya lagen om anställningsskydd börjar gälla.

1 oktober 2022

Första ansökningsdag för omställningsstudiestöd till CSN, i samband med att nya las börjar tillämpas.

1 januari 2023

Första möjliga kursstart med stöd av omställningsstudiestöd.

31 dec 2026

Omställningsstudiestödet är fullt utbyggt och kan betalas ut till 44 000 sökande.

→ - Det finns massor av akademiker från andra länder som kört buss och taxi eller som har jobbat inom hemtjänsten i många år. De kan inte få hjälp i egenskap av nyanlända eller arbetssökande, men omställningsstudiestödet kan ge dem möjlighet att komplettera sin grundutbildning så att de kan börja arbeta som läkare, sjuksköterskor, tandläkare eller vad de nu gjorde i sitt förra hemland.

I mitten av juni gav regeringen landets alla lärosäten i uppdrag att redovisa hur de ska ändra sitt utbildningsutbud. Ursula Berge hoppas att det kommer leda till fördjupade diskussioner om vilken roll universitet och högskolor ska spela i det livslånga lärandet.

- Vår rekommendation är att i första hand öppna de kurser man har på grundläggande och framför allt avancerad nivå så att de blir sökbara utifrån i stället för att vara inlåsta i olika program. Det är mycket lättare än att skapa en hiskelig massa utbildningar som kostar pengar och riskerar att tränga undan unga grundutbildningsstudenter.

Den beräknade slutnotan för omställningsstudiestödet för staten ligger på 11 miljarder kronor. Därtill kommer parternas potter, som finansieras med avsättning på lönesumman motsvarande en kostnad på 0,4 procent för arbetsgivarna.

- Det är väldigt mycket pengar, som kommer att ge en enorm vinst i form av att Kunskaps-Sverige får möjlighet att fortsätta utvecklas. Utvecklingen går så snabbt i dag, ingen kan utbilda sig i 25-årsåldern och tro att den utbildningen ska räcka till dess att hen går i pension vid 70. Vi står inför alla möjliga olika samhällsförändringar som kräver kompetensutveckling; digitalisering, elektrifiering, klimatfrågan och så vidare, konstaterar Ursula Berge.

Även om det är individen själv som söker omställningsstudiestöd utifrån egna önskemål, är det omställningsorganisationerna – exempelvis Trygghetsstiftelsen TSN för statligt anställda eller TRR Trygghetsrådet för tjänstemän i privat sektor – som värderar ansökan för att sedan ge ett yttrande till Centrala studiestödsnämnden, CSN, som beviljar stödet.

Caroline Söder är vd på en annan omställningsorganisation, Trygghetsfonden TSL som ger stöd till anställda inom arbetaryrken i privat sektor, och var även involverad i förhandlingarna kring omställningsstudiestödet. Hon säger att i bedömningarna ska både individens önskemål och arbetsmarknadens behov vägas in.

- Det är viktigt att komma ihåg att individen och arbetsmarknaden är kommunicerande kär. Omställningsstudiestödet går inte att helt frikoppla arbetsmarknaden, samtidigt som fokus inte får bli att förmå så många som möjligt att gå till bristyrken, säger hon.

- Här behöver vi som omställningsorganisation besitta viktig kunskap och kompetens i samtalen med individen om hens tankar kring vidareutbildning eller yrkesväxling, för att kunna avgöra om de

Ingen kan utbilda sig i 25-årsåldern och tro att utbildningen ska räcka till dess att hen går i pension.

URSULA BERGE

→ matchar vad arbetsmarknaden behöver på kort till medellång sikt.

Caroline Söder understryker dock att det inte ska handla om vad arbetsgivaren behöver.

– De här insatserna ska inte ersätta arbetsgivarens ansvar för kompetensutveckling här och nu.

Liksom hos alla omställningsorganisationer är förväntan och spänningen stor på TSL just nu, berättar Caroline Söder. Hur många kommer att söka omställningsstudiestödet från start? Vilka utbildningar vill de gå?

– När systemet är fullt utbyggt 2026 kommer 44 000 personer att kunna få stöd, men nu i inledningsskedet finns en begränsad mängd medel och det är först till kvarn som gäller.

Caroline Söder är övertygad om att omställningsstudiestödet kommer att påverka utbudet av utbildningar.

– Det reguljära utbudet kommer att öka i takt med att efterfrågan på utbildningar ökar. Dessutom tror jag att formerna för utbildning kommer att utvecklas. Många kommer vilja ta den här möjligheten parallellt med sitt ordinarie arbete, vilket ställer krav på nya former av hybrid- och distansutbildningar.

Caroline Söder tror att många kommer söka omställningsstudiestödet för att fördjupa och förkovra sig i det yrke man har. Vidareutbildningar och spetsutbildningar kommer att vara intressant, liksom ett- och tvååriga utbildningar i yrkeshögskolornas regi.

– Mitt råd till den som ska söka omställningsstudiestödet är att validera din kompetens innan du börjar dina studier. Kan du tillgodoräkna dig något av den erfarenhet du har, så att du till exempel kan förkorta en utbildning från två till ett år? ●

Studierna ska...

- **Stärka din framtida ställning på arbetsmarknaden. Bedömningen görs av den omställningsorganisation du tillhör samt av CSN.**
- **Vara CSN-berättigade eller uppköpta av en omställningsorganisation.**
- **Ske i Sverige.**
- **Vara minst en vecka och max två år. Omställningsstudiestödet täcker maximalt 44 veckors studier på heltid.**
- **Ha en studietakt på mellan 20 och 100 procent.**

Så söker du

Ansökningsblanketter finns hos CSN. Som anställd – eller egenföretagare – skickar du din ansökan till CSN, som skickar ansökan vidare till den omställningsorganisation du tillhör. Omställningsorganisationen gör ett yttrande som CSN ska lägga särskild vikt vid när de beslutar om du ska beviljas omställningsstudiestöd.

A-kassan är viktigare än någonsin.

Gå med i dag på akademikernasakassa.se

Akademikernas a-kassa är Sveriges största a-kassa. Hos oss är 750 000 akademiker med för att känna trygghet om det oförutsedda händer.

Som medlem i både Akademikernas a-kassa och Akademikerförbundet SSR har du dessutom en av marknadens bästa inkomstförsäkringar – den gäller även om du säger upp dig.

Läs mer på akademikernasakassa.se

Kraftigt förstärkt familjehemsvård

Brizad erbjuder kraftigt förstärkt familjehemsvård.

Den gör det möjligt för individen att rehabiliteras och utvecklas i en familj med engagemang och ett informellt nätverk.

En och samma familjehemskonsulent är kopplad till ärendet med tillgänglighet **24 timmar per dygn**. Familjehemmets omsorg kompletteras med vårdinsatser som vi anpassar individuellt efter uppdragets karaktär och behov.

En placering i kraftigt förstärkt familjehem kan ses som ett **fullgott alternativ till HVB-placeringar och institutionsvård**.

Våra familjehem är familjer som kan erbjuda en **trygg och förutsägbar vardag**. Den viktigaste uppgiften är att tålmodigt bygga upp en ömsesidig, pålitlig och varaktig relation samt en känslomässig bindning oavsett livssituation, problematik eller diagnos.

Förfrågningar och information:

Christina Kråkes
Placeringskonsulent

christina.krakes@brizad.se
Tel. 070-837 19 01

Kristina Sund
Placeringskonsulent

kristina.sund@brizad.se
Tel. 070-837 69 37

Verksamhetschefer:

Susanna Axelsten

V. Verksamhetschef
susanna.axelsten@brizad.se
Tel. 070-537 85 77

Lena Maria Grandin

Verksamhetschef
lenamaria.grandin@brizad.se
Tel. 070-837 21 78

Brizad

BEHANDLINGSKONSULT

Brizad Behandlingskonsult
Box 1087
824 12 Hudiksvall

Växel: 0650-59 53 30
e-post: info@brizad.se
www.brizad.se

I tider av kompetensbrist erbjuder Boden medarbetarna möjlighet att byta jobb för att öka arbetsglädjen.

Testar att byta

Lena Fällman och Carola Jonsson hjälper personal som önskar miljöombyte.

Text: Tim Andersson Foto: Mats Engfors

jobb

S

Sedan slutet av 2019 har medarbetare på socialförvaltningen i Boden möjlighet att byta arbetsplats, antingen i anslutning till vakanser, eller efter en överenskommelse anställda emellan. Förhoppningen är bland annat att minska sjukskrivningar och öka arbetsglädjen.

– Orsakerna till att man vill prova en ny arbetsplats är många. Det kan handla om att man har ett fysiskt tungt arbete, men det kan också finnas psykosociala förklaringar, berättar Lena Fällman, personalkonsult i kommunen.

Modellen har dock uppenbara fördelar också för arbetsgivaren. När man har jobbat länge på en arbetsplats är det lätt att man känner ett behov av nya utmaningar, konstaterar Lena Fällman – och där riskerar organisationen att förlora kompetens.

– Det måste inte handla om att man håller på att bli sjuk, utan mer att: ”Nu

är jag klar på den här platsen.” Men med den här möjligheten ökar vi chansen att få behålla våra medarbetare.

Den anställde som bestämmer sig för att utnyttja kommunens erbjudande börjar med att kontakta sin chef, för att berätta vilket verksamhetsområde eller vilken arbetsplats som verkar intressant. Om det sedan dyker upp en vakans och en matchning, där kvalifikationerna lever upp till kraven, träffas medarbetaren, nuvarande samt mottagande chef och – vid önskemål – en facklig representant.

Bytet är först på prov, i tre eller sex månader. Efter ungefär halva tiden genomförs sedan en utvärdering där såväl medarbetare som chef har chans att ge sin syn på den pågående processen.

– Om situationen inte känns bra har man alltid möjlighet att återvända till sitt gamla jobb. Man är tjänstledig under hela prövotiden, berättar Lena Fällman.

Hittills har dock endast några få valt det alternativet. En stor majoritet – tolv personer – har gått hela vägen.

Det tog ett tag innan socialförvaltningens anställda fick upp ögonen för erbjudandet, berättar Lena Fällman. Samtidigt slukade en omorganisation inom äldreomsorgen

"Om situationen inte känns bra har man alltid möjlighet att återvända till sitt gamla jobb."

LENA FÄLLMAN

↑
Personalkonsulterna Carola Jonsson och Lena Fällman hjälper anställda att hitta nya arbetsplatser. "Vi ökar chansen att behålla våra medarbetare."

många av de vakanta tjänsterna. Just nu är dock tio personer under prövotid, och ytterligare femton har anmält intresse.

– Vi måste ju vänta in vakanta tjänster, och en del får vänta ganska länge. Men då har vi en turordning utifrån anställningstid. Hittills har önskemålen varit jämnt fördelade till de olika verksamhetsområdena och arbetsplatserna.

Om satsningen verkligen har förebyggt sjukskrivningar är svårt att utvärdera och ingenting som Lena Fällman kan svara på. Hennes intryck är dock att de medarbetare som genomfört processerna är mycket positiva – även i de fall då själva arbetsuppgifterna inte förändrats så mycket. Många vittnar om att miljöombytet i sig har varit värdefullt.

– Vi har till exempel en person som bytte från ett äldreboende till ett demensboende, och upplevde att han fick arbetsglädjen tillbaka. Han har berättat att han nu är gladare och piggare när han kommer hem från jobbet.

Bakom satsningen i Boden finns en överenskommelse om arbetsmiljöåtgärd mellan kommunen och de fackliga organisationerna Akademikerförbundet SSR, Kommunal och Vision. Än så länge är det främst Kommunals medlemmar som nappat på möjligheten till arbetsplatsbytet. Från Akademikerförbundet SSR finns ännu inget exempel.

– Dels tror jag att informationen om den här chansen ännu inte nått ut riktigt. →

→ Men visst, det är ju också så att det kan vara svårare för SSR:s yrkesgrupper, där kompetenskraven är mer specifika, både vad gäller utbildning och erfarenhet. Matchningen blir därmed svårare, säger Lena Fällman.

Carola Jonsson, också hon personalkonsult på kommunen, tror ändå att Akademikerförbundet SSR:s yrkesgrupper – liksom alla andra inom socialförvaltningen – gynnas av modellen. Bara själva vetskapen om att det går att byta miljö tror hon kan vara uppmuntrande.

– Det måste vara positivt att tänka att det finns möjligheter; att man får lite förtur, innan en tjänst annonseras ut. Det upplevs nog också som positivt att arbetsgivaren tar tillvara och värdesätter ens kompetens, säger Carola Jonsson.

Personalkonsulterna har överhu-

"Det är klart att det finns introduktionskostnader. Å andra sidan hade samma sak gällt nyanställda medarbetare utifrån."

CAROLA JONSSON

Så går det till

Den som vill byta jobb anmäler sitt önskemål till närmaste chef. I samband med ansökan ska man förklara vilken verksamhet man vill byta till och förklara varför.

Om det finns en plats som passar kan den som vill byta prova sitt nya jobb i upp till sex månader.

Men efter ungefär halva tiden hålls ett avstämningssmöte med medarbetaren, personalkonsult, och chefen på den mottagande verksamheten. Då beslutas om försöket ska fortsätta eller avbrytas.

Medarbetaren kan välja att gå tillbaka till sin arbetsplats, fortsätta provet i ett halvår eller att stanna kvar på den nya arbetsplatsen.

vudtaget svårt att hitta nackdelar med modellen.

Några särskilda resurser krävs till exempel inte, menar de. Inte mer än till lite administration och några uppföljningsmöten.

– Det är klart att det finns introduktionskostnader. De här personerna måste ju introduceras på nya ställen. Å andra sidan hade samma sak gällt nyanställda medarbetare utifrån. Eftersom det är så få som ångrar sig så blir det ändå inte några extra utgifter.

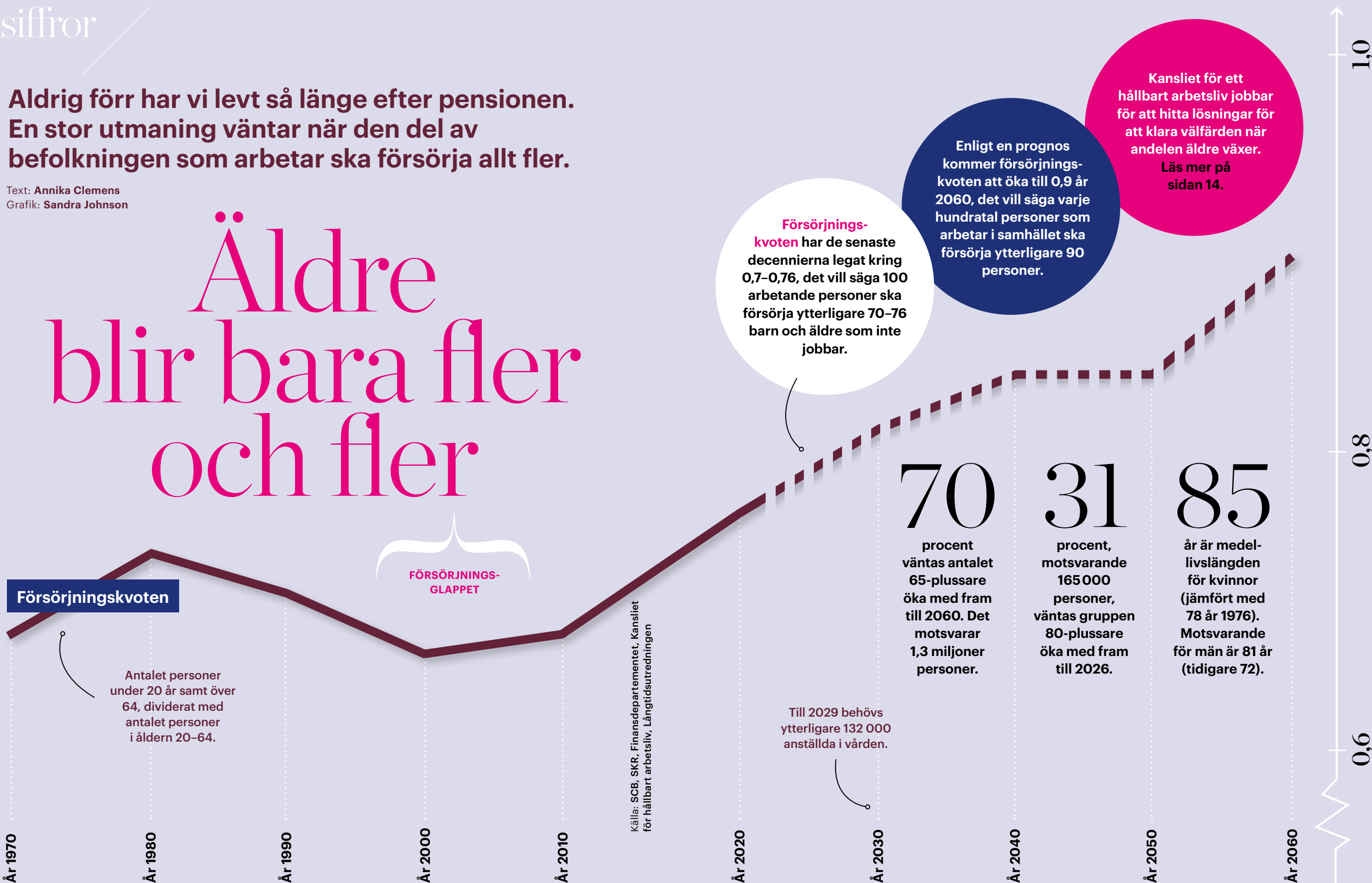
Kan det inte bli rörigt då? Visst skulle det kunna bli det, svarar Lena Fällman, om det var väldigt många som bytte samtidigt. I den takt som skiftena sker nu är det dock inga problem.

– Men en sak är viktig: att hålla isär arbetsplatsbytet, som ju är ett erbjudande från arbetsgivaren, och de arbetsrättsliga processerna, rehab- och övertalighetsprocesser, som har företräde. ●

Aldrig förr har vi levt så länge efter pensionen. En stor utmaning väntar när den del av befolkningen som arbetar ska försörja allt fler.

Text: Annika Clemens
Grafik: Sandra Johnson

Äldre blir bara fler och fler

Dålig stämning

När saker och ting inte kommer upp till ytan kan till och med havremjölk skapa dålig stämning på jobbet. För att komma till rätta med den måste vi ta i grundproblemen – och sätta oss över en uråldrig psykologisk mekanism.

Text: **Tim Andersson**
Foto: **Getty Images**

Det finns mycket som kan orsaka dålig stämning på svenska arbetsplatser, visar en ny studie från Lunds universitet. Politiska ställningstaganden. Odiskade kaffekoppar. Arga lappar. Och – havremjölk?

– Många upplever en väldigt tydlig gräns mellan privat och professionellt i Sverige, och den direkta orsaken till dålig stämning är ofta att någon har gått över den gränsen. Havremjölken kan komma med bestämda politiska och etiska principer, och i stället för att diskutera dem fokuserar man på själva mjölken, berättar etnologen Katarzyna Herd.

Att visa starka känslor är något annat som här i Sverige ibland upplevs som uttryck för detta ”gränsöverskridande”, vilket kan göra medarbetare från andra

kulturer förvirrade. Katarzyna Herd kollega Jakob Löfgren berättar om ett exempel från studien, där en medarbetare som, med en väldigt tuff dag bakom sig, kom in på kontoret och höjde rösten.

– De svenska kollegorna såg sig omkring och började prata om att koppla in HR, medan informanten, som hade en bakgrund i ett annat land, insåg att en kopp kaffe och en kram var allt som personen behövde.

De två etnologerna på Lunds universitet har djupintervjuat chefer som

kommit från olika europeiska länder för att arbeta i Sverige. I studien ingår dock också svenskfödda personer, som har fått svara på frågor om dålig stämning och dess orsaker i enkätform.

– Jag betecknar dålig stämning som en dåligt stämd gitarr – när det gnisslar är det ett tecken på något underliggande fel, säger Jakob Löfgren.

Så vad är då detta underliggande fel? På ett djupare plan finns orsakerna till den dåliga stämningen ofta i en brist på något, konstaterar han: ledarskap, respekt, och ansvarstagande, till exempel.

– Vi kan ta de arga lapparna som exempel, en epigrammisk genre av dålig stämning. Får du en arg lapp handlar det inte om att disken är odiskad, utan om att kommunikationen och arbetsgången vad gäller disken inte är klargjord.

Just brist på ansvarstagande är den viktigaste förklaringen till irritation på jobbet, enligt en ny undersökning som Kantar Sifo gjort på uppdrag av Blocket Jobb. På andra plats kom dålig samarbetsförmåga och på tredje plats bristande hjälpsamhet.

– Det är intressant att det vi tycker är mest påfrestande är saker som är kopplade till själva arbetet och hur man sköter sitt jobb och där ligger störningsmoment som att spela musik eller äta vid skrivbordet i lä, säger Anna Rosenlund, Brand Manager på Blocket Jobb, i ett pressmeddelande.

Så varför har vi då svårt att hantera upplevelsen av att andra går över våra gränser, det må vara med sina känslor eller med ett oansvarigt och respektlöst beteende? Karin Isberg är terapeut och coach, utbildad inom neurovetenskap. Hon menar att vi lätt tolkar allt detta som tecken på att vi inte uppfattas som värdefulla, och att känslan av att vara

→ värdefull och kunna bidra till gruppen är en urgammal överlevnadsmekanism.

– Det hänger ihop med att vi en gång i tiden var helt beroende av gruppen – att bli utesluten ur den var ofta detsamma som en dödsdom. Känner vi att vår trygghet och tillhörighet är hotad, reagerar vi därför med ett instinktivt stresspåslag.

Vi har också en tendens att tolka kommunikativt gnissel som en anklagelse, berättar hon – även när det inte är riktat mot oss. Vi ser det tydligt hos barn, som lägger skulden för föräldrarnas skilsmässa på sig själva.

– Dyker det upp en person på arbetsplatsen som spottar och fräser är det

lätt hänt att vi tänker: "Vad är det nu, är det jag som har gjort något fel?" Det uppfattas som ett hot.

Så hur ska vi då hantera de här situationerna på jobbet?

Det finns inga genvägar, menar Karin Isberg. Vi måste träna oss på att försöka se igenom andra människors beteenden, så att vi inte tar det personligt när den där kollegan tappar fattningen.

Å andra sidan behöver vi samtidigt

"En gång i tiden var vi helt beroende av gruppen – att bli utesluten ur den var ofta en dödsdom."

KARIN ISBERG

försöka att öka vår egen självinsikt och kommunikativa förmåga.

– Idealet skulle vara att du, om du är den här personen som har bråkat med din partner och kommer in arg på morgonen, skickar ett mejl till dina kollegor där du skriver: "Jag är hemskt ledsen om jag spottar och fräser, det har inget med er att göra, jag är bara så ledsen och upprörd i dag."

Att dålig stämning som bitit sig fast kan förgifta en arbetsplatskultur är väl uppenbart, och det är enligt etnologerna viktigt att försöka hitta de bakomliggande orsakerna till den. Det betyder dock inte att man ständigt måste ta alla de konflikter som mullrar under gisslet. I vissa situationer kan gnisslet faktiskt vara att föredra, enligt Katarzyna Herd.

En del av de intervjuade europeiska cheferna i hennes studie tycker faktiskt om den svenska arbetskulturen, och upplever det som en lättnad att slippa direkta konfrontationer.

– Dålig stämning kan ibland vara ett sätt att "save the day".

Akademikerförbundet SSR

Utnyttja dina medlemsförmåner – boka förbundets fina

FRITIDSHUS

Du som är medlem i Akademikerförbundet SSR kan hyra förbundets hus och lägenheter till förmånliga priser. Du bokar enkelt på akademssr.se/fritidshus.

NY RESTAURANG, GYM
OCH RELAX I KLÖVSJÖ

JÄMTLANDSFJÄLLEN

Fräscha lägenheter i Klövsjö i Jämtland. Fantastiska omgivningar, aktiviteter hela året och kanske Sveriges vackraste fjällby.

PROVENCE

Välutrustade och bekväma hus i Cagnes-sur-Mer, nära Nice på franska Rivieran. Ett omtyckt boende med plats även för den stora familjen.

EXTRA LÅGA PRISER
I LÅGSÄSONG

8 KM STRAND OCH
SOLKUSTENS LÄNGSTA
STRANDPROMENAD

COSTA DEL SOL

Fräscha lägenheter i Fuengirola, 20 minuter väster om Málaga på spanska solkusten. Lägenheterna ligger centralt, nära den oändliga sandstranden.

akademssr.se/fritidshus 08-617 44 00 fritidshus@akademssr.se

Hillevi Engström
tvekar sällan inför nya
utmaningar.

Hon har varit
minister, förhört
Christer Pettersson
och fått sparken som
kommundirektör.
Hillevi Engström
är en frispråkig
pragmatiker som
gärna dyker upp på
obekväma platser.

Text: Tim Andersson Foto: Johan Bergmark

Inte rädd för stryk

1995
Ledarutbildning
Får tack vare Polisförbundets dåvarande ordförande Gunno Gunnmo chansen att gå programmet Förändringsledning i staten på Handelshögskolan.

1996
Ombudsman
Blir ombudsman på Polisförbundet. "Jag tror att jag gjorde stor skillnad, men det var inte lätt att vara kvinna på posten."

2002
Riksdagsledamot
Invald i Sveriges riksdag trots ett katastrofval.

2010
Statsråd
"Stolt över att blivit utvald till arbetsmarknadsminister, och över att få ingå i en fantastisk regering med fina kollegor."

2018
Sparken
Får abrupt lämna uppdraget som kommundirektör i Upplands Väsby, när den moderatledda Väsbyalliansen kommer till makten.

2021
Trygghetsstiftelsen
Tillträder som vd för Trygghetsstiftelsen, och får "ett viktigt samhällsuppdrag med kompetenta kollegor".

Duplo

"Barnbarn ger energi, och lek är viktigt hela livet! Det gäller att inte ta sig själv på alltför stort allvar. Jag brukar tänka om saker att 'det löser sig'!"

ha det tufft, och att man då måste hjälpa till. Det var ofta extrabarn hemma hos oss, sådana som for illa i sina egna familjer. Vid påsk eller jul kunde pappa säga till mig att nu skulle den här killen bo i mitt rum: "Du har det så bra så du kan sova med din syster."

Med sina barndomserfarenheter av samhällets sår i bagaget utbildade hon sig i början av 80-talet till polis, och jobbade sedan som det i tretton år.

– Jag var inne på de fina adresserna och såg sönderslagna hem, någon som blödde och barn som gömde sig bakom soffan. Jag fick ett perspektiv på att det finns en baksida av alla samhällsklasser, inte bara i "utsatta områden". Kanske är problemen ännu större i de fina områdena, för där söker människor hjälp i lägre omfattning. De vill inte tappa ansiktet.

Var hon aldrig rädd? Nja. Hon berättar att hon en period jobbade med en kvinnlig kollega, och när de två ryckte ut på larm blev det sällan våldsamma situationer. De försökte möta personer med empati och tydlighet. Även kriminella.

– Hon, Ami, hade en förmåga som jag lärde mig mycket av: att prata med människor, och lyssna. Även om man måste prata en stund och locka är det mycket bättre om någon följer med frivilligt. Tyvärr funkar inte den strategin i alla situationer, men man måste försöka och

undvika handgripligheter om det går.

Som kriminalinspektör utredde hon bland andra Christer Pettersson. På den tiden rökte man inomhus, och hon brukade köpa cigaretter till honom inför förhören.

– Det var som en Lützen-dimma på mitt rum. Inget att rekommendera i dag med våra arbetsmiljöreregler. Men det gjorde honom lugnare och förhören bättre när han fick fika och röka samtidigt.

En gång mötte hon honom i skogen, haltande, som han brukade, med en hund i koppel. Hon såg sig om, konstaterade att hon var ensam, kände pulsen stiga. Efter hennes utredning hade han dömts till ett par år i fängelse för "misshandel med mera". Hon insåg dock att hon inte hade något annat val än att jogga förbi honom. Han hejade artigt.

– Känslan var att jag hade varit reko. Jag hade betett mig professionellt mot honom. Vi hade utvecklat en respektfull relation, där vi inte dummade oss mot varandra, inte jävlades. Det är skillnad på att fördöma en handling och en person.

Hillevi Engström lärde sig som barn att inte säga nej till erbjudanden: "Tacka ja, så

Docka som vippar men inte tippar
"Ibland överraskar livet och arbetslivet på ett tufft sätt. Självkänsla handlar om att ha en tyngd i botten, att orka gå vidare och tro att man duger."

→ löser det sig”, som ett av hennes karriär-tips nu låter. Det kan förklara varför man finner henne på så disparata platser genom åren. Inte sällan på obekväma sådana. En gång sade en patriarkal chef till henne, efter att hon hade blivit illa behandlad och satt gråtande på hans soffa:

- ”När man är som du, det är som på Gröna Lund – du är en sådan där som hoppar upp i olika hål. Och då blir man bankad i huvudet, man får stryk. Sluta sticka upp huvudet så blir det bättre!” Jag såg framför mig mitt lilla huvud bli bankat: ”nu är hon uppe där borta, hon ska ner!”

Hon följde inte rådet. Även om hon har blivit bankad i huvudet ibland har hon fortsatt att sticka upp det på, åtminstone för andra, oväntade håll. Som när hon 1996 blev ombudsman vid Polisförbundet – som första kvinna på posten.

Det var ingen enkel uppgift. Hon fick höra att hon fick jobbet tack vare sitt kön.

- Jag tror ändå att jag gjorde stor skillnad genom att etablera jämställdhetsarbetet. Det började bli fler och fler kvinnliga poliser, och en del hade ett litet helvete.

Inom Polisen har det blivit bättre sedan dess, betonar hon. Inom Räddningstjänsten däremot, en annan mansdominerad bransch, är det annorlunda. Det kunde hon konstatera när hon 2019 blev förbundsdirektör vid Södertörns brandförsvärsförbund.

- Fortfarande i dag finns inte justa omklädningsrum eller anpassat material för alla kvinnliga brandmän i Stockholm, och då ligger Stockholm ändå i framkant. Det finns problem med jargong, attityder och nedvärdering.

Visst har Hillevi Engström blivit

Mina 3 bästa val

Polis: ”Polis är bland det mest komplexa och viktiga yrke man kan ha. Det formade mig som människa, och gav mig perspektiv på både glädje och elände.”

Fackligt: ”De fackliga erfarenheterna har jag haft med mig genom alla år. De lärde mig mycket om ledarskap, och att samspela med många olika aktörer.”

Riksdagen: ”Att bli ledamot var stort. Som ordförande i arbetsmarknadsutskottet fick jag leda utan att vara chef.”

bankad i huvudet några gånger. Det värsta var kanske när hon petades som kommundirektör i Upplands Väsby kommun och fick gå på dagen. En intressant detalj var att det var den nytillträdda, moderatledda ledningen som gjorde sig av med henne, den tidigare partikamraten.

Anledningen? Oklart. Själv tror hon att det kan ha berott på att hon uppfattades som för nära allierad med de rödgröna partierna som styrte kommunen. Därifrån kom också tydlig kritik mot beslutet.

- Jag trivdes väldigt bra där. Återigen, det handlar inte om partinål, utan om hur man är som människa.

Den här historien säger kanske något om en person som både är samarbetsinriktad och orädd för konflikter. Och – som reser sig igen. För som vanligt gick hon vidare, till nästa samhällsuppdrag.

Bilden av Hillevi Engström som en sådan där figur på ett nöjesfält, som sticker upp huvudet ur olika hål, är ovärdig. Själv föredrar hon en annan.

- Du vet de här dockorna med rund botten med en tyngd i, som inte går att välta? Jag ser mig mer som en sådan. ●

Arbetsmiljö: ”Arbetsmiljön kan bara bli bra om man gör den tillsammans, det är väl mitt budskap: alla måste bidra; alla är en del av sin och andras arbetsmiljö. Även om chefen ytterst är ansvarig är arbetsmiljöfrågorna ett samverkansprojekt.”

Varje ny medlem gör oss alla starkare

Du har väl inte missat appen som hjälper din förening att växa?

Ladda ner värv-appen idag så kan du alltid plocka fram bra argument och en medlemsansökan ur fickan.

- Argument för medlemskap
- Värvningsskolan
- Tipsa oss om någon som borde vara med
- Medlemsansökan direkt i mobilen

Ladda ner appen för iPhone

Ladda ner appen för Android

Akademikerförbundet SSR

Vi svarar

AVSTÄNGNING

När kan man bli avstängd från jobbet?

Chefen anklagar Daniel för att bryta mot sekretessen genom att öppna kollegors ärenden. Han stängs av från arbetet utan att få chans att förklara sig.

Mikael Smeds
Chefsjurist
Akademikerförbundet SSR

Detta har hänt

Efter sin examen har Daniel arbetat knappt ett år som socialsekreterare och trivs bra med kollegorna. En morgon kommer chefen till Daniel i kontorslandskapet och säger att hon vill prata med honom. När de har satt sig i ett mötesrum förklarar chefen att man upptäckt att Daniel gjort olovliga slagningar i ärendehanteringsprogrammet. Utan att vänta på Daniels förklaring förklarar hon att det bryter mot sekretessen att "gå in och snoka i kollegors ärenden utan anledning." Därför stängs Daniel av från arbetet i avvaktan på en arbetsrättslig utredning. Daniel ringer Akademikerförbundet SSR:s rådgivning och berättar att avstängningen känns som ett straff.

Skälen ska presenteras

Inför beslut om avstängning ska arbetsgivaren kalla medarbetarens fackförbund till överläggning. Skälen bakom beslutet ska presenteras.

Avstängningen är inte en disciplinåtgärd och den ska vara tillfällig.

Detta gäller

I gällande kollektivavtal finns bestämmelser om avstängning och disciplinpåföljd. Avstängning är inte en disciplinpåföljd, även om den kan upplevas som ett straff. Disciplinpåföljd enligt kollektivavtalet är skriftlig varning.

Inför ett beslut om avstängning ska arbetsgivaren kalla medarbetarens fackförbund till överläggning och presentera skälen bakom beslutet. Avstängningen ska vara tillfällig i avvaktan på att arbetsgivaren utreder omständigheterna och kan ta ställning till eventuella åtgärder. För beslut om avstängning måste det finnas sannolika skäl att misstänka att arbetstagaren gjort sig skyldig till svårare fel eller försummelse i arbetet. Det är viktigt att avstängningsbeslut fattas på sakliga grunder. Finns det oklarheter om vad som hänt ska omständigheterna

Rådgivningen

Hjälper dig med allt ifrån arbetsrätt till lönefrågor. Mer info på Akademssr.se

"En arbetsgivare som felaktigt stänger av en arbetstagare riskerar skadestånd."

→ utredas ytterligare. En arbetsgivare som felaktigt stänger av en arbetstagare riskerar skadestånd på grund av kollektivavtalsbrott.

I sekretesslagstiftningen finns särskilda bestämmelser om socialtjänstens verksamhet. Utgångspunkten är att sekretessen gäller i förhållande till utomstående, inte mellan kollegor på samma avdelning. Undantag från denna huvudregel kan vara ärenden med klienter som har skyddade personuppgifter. I många kommuner finns härutöver rutiner och riktlinjer.

Så får du hjälp

Om du behöver vägledning om vad som gäller i just din situation rekommenderar jag att du kontaktar SSR Direkt. Då får du tala med en erfaren ombudsman som utöver rättsliga delar även väger in praktiska frågor och dina önskemål.

Så gick det

Genast efter samtalet med Daniel beslutade ombudsmannen att inleda en rättstvist genom att kalla arbetsgivaren till förhandling. Daniels chef och en HR-specialist deltog i förhandlingen. Ombudsmannen yrkade att kommunen skulle betala skadestånd till förbundet på grund av att man – oaktat skälen bakom avstängningsbeslutet – brutit mot kollektivavtalet då man inte kallat förbundet till överläggning. Varken Daniels chef eller HR-specialisten kunde invända mot yrkandet. Enligt ombudsmannen borde kommunen ha bett Daniel förklara varför han läst handlingar i sina kollegors ärenden innan man beslutade att stänga av honom. Ombudsmannen berättade att Daniel läst sina arbetskamraters ärenden för att få vägledning om vilka mallar han behövde använda i sina egna ärenden, och för att lära sig hur en erfaren kollega utformade sitt förslag till nämndbeslut i ett ärende som var snarlikt hans eget. Inga av dessa dataslagningar utgjorde sekretessbrott, varför även själva avstängningsbeslutet var felaktigt. HR-specialisten klagade då att kommunens riktlinjer föreskrev att oerfarna handläggare i första hand ska söka stöd från sin chef eller handledare, och att Daniels agerande därför var olämpligt. Förhandlingen avslutades genom att förbundet, i stället för att begära skadestånd, ålade kommunen att tillse att cheferna på socialtjänsten fick gå en kurs i grundläggande arbetsrätt. ●

Har du råkat bli chef?

Din roll som chef är speciell – du är både anställd och företrädare för arbetsgivaren. Därför har vi Svensk Chefsförening som kan chefsfrågor och ger stöd till dig som är chefsmedlem.

Ett tryggt och kunnigt chefsfackligt stöd. Du får särskilt stöd i frågor om arbetsrätt, lön och chefsrollen. Alla våra chefsförhandlare har egen chefserfarenhet och företräder bara dig som är chefsmedlem hos oss.

Utveckling, karriär och omställningsstöd. Oavsett om du vill vidareutvecklas där du är, själv ta steget eller tvingas röra dig vidare så får du professionell, individuell rådgivning som en del av ditt medlemskap.

Förbundets inkomstförsäkring gäller som vanligt. Inkomstförsäkringen ingår i medlemskapet och kompletterar ersättningen från a-kassan. Den ger upp till 80 % av månadslöner upp till 100 000 kronor. Vår inkomstförsäkring gäller även om du säger upp dig själv. Dessutom ingår professionell karriärcoaching.

Utbildningar som utvecklar chefer. Fyll på kunskap och inspireras på våra populära utbildningar, seminarier och chefsfrukostar. Alltid kostnadsfritt för dig som är medlem.

Chefstidningen i din brevlåda. Du får vårt prisbelönta ledarskapsmagasin Chefstidningen utan extra kostnad.

Läs mer om Svensk Chefsförening och vår verksamhet på akademssr.se/chef

Hur blir jag medlem i Svensk Chefsförening?

Du som är medlem i Akademikerförbundet SSR och står registrerad som chef blir också medlem i Svensk Chefsförening – automatiskt och utan extra kostnad. Förutsättningen är att förbundskansliet får reda på att du jobbar som chef.

Du har väl meddelat förbundet att du blivit chef?

Om inte kan du själv enkelt ändra dina uppgifter på akademssr.se/mina-sidor

Svensk
Chefsförening

EN DEL AV AKADEMIKERFÖRBUNDET SSR

KOM IHÅG
ATT MEDDELA
OM DU BLIVIT
CHEF

Turordning

Riksdagen har beslutat om nya turordningsregler vid uppsägning. Detta gäller från och med oktober.

Text: **Annika Clemens**

1

Sakliga skäl för uppsägning

Sakliga skäl ersätter saklig grund vid uppsägning. Vid uppsägning på grund av personliga omständigheter behöver arbetsgivaren inte längre göra en bedömning om huruvida orsaken till uppsägningen var tillfällig eller om beteendet bedöms fortsätta.

3

Tre undantag från turordningen

Antalet anställda som får undantas från turordningen vid arbetsbrist utökas med nya lagen till tre per driftsenhet och per avtalsområde och gäller för alla arbetsgivare.

4

Undantag får inte upprepas inom tre månader

Den arbetsgivare som har undantagit en eller flera anställda vid en uppsägning på grund av arbetsbrist, får inte undanta ytterligare anställda på tre månader. Tidigare fanns ingen sådan begränsning.

5

Turordning gäller även vid "hyvling"

Turordningen ska med nya lagen innefatta även så kallad hyvling, då arbetsgivaren omplaceras medarbetare till tjänster med lägre tjänstgöringsgrad. Nytt är att den som har jobbat kortast tid först ska erbjudas den "hyvlade" tjänsten.

2

Men först milda åtgärder

Innan en anställd sägs upp av personliga skäl måste dock arbetsgivaren fortfarande vidta mindre ingripande åtgärder i första hand. Exempelvis tillsägelser, varning och omplacering.

Källa: Akademikerförbundet SSR

LIKABEHANDLING

”Arbetsgivare måste förhindra diskriminering”

För att öka kunskapen bland medlemmarna – och för att bredda representationen i förbundet håller Akademikerförbundet SSR en digital seminarierie om diskriminering.

Vita privilegier och situationen för personer med neuropsykiatriska funktionshinder är några teman under höstens digitala seminarierie. Den riktar sig till förbundets medlemmar och undersöker vad diskriminering är och hur den tar sig uttryck.

– Kunskapen om diskriminering är bristande hos många. Man vet att det är ett negativt särbehandlande, men egentligen inte så mycket mer.

Vi kommer därför bland annat att prata om vilka diskrimineringsgrunder det finns, och vad man har för rättigheter, berättar Malin Fröjmark, en av personerna som ligger bakom serien, och som också kommer att leda den tillsammans med inbjudna experter.

Förutom att öka kunskapen om diskrimineringen vill förbundet dessutom lyfta fram vad man kan göra för att motverka den, både när den redan är ett faktum och i det förebyggande arbetet – vilket enligt Malin Fröjmark är det absolut viktigaste.

– Alla arbetsgivare är skyldiga att jobba med aktiva åtgärder för att förhindra att diskriminering sker på arbetsplatsen, och det arbetet ska doku-

Text: Tim Andersson Foto: Getty Images

menteras. En sak man kan göra som medarbetare är därför att efterfråga den dokumentationen. I nästa steg kan man lyfta frågorna om likavillkor och diskriminering på en arbetsplatsträff.

Och vad är då fackets roll i allt detta? En viktig sådan, menar Malin Fröjmark. En del handlar om att utbilda de förtroendevalda, som med den här serien, för att de ska kunna informera medlemmarna och ställa krav på arbetsgivare.

För att alla medlemmar ska känna sig speglade vill förbundet öka representationen av minoritetsgrupper bland de förtroendevalda, berättar hon.

– Det är en kompetens i sig att ha olika utgångspunkter och att tillhöra till exempel minoritetsgrupper. Vi behöver en bred kompetens, och den uppnår vi inte om alla är stöpta i samma form och bara representerar vissa delar av befolkningen.

En minoritetsgrupp som Akademikerförbundet SSR fokuserar på särskilt i den här utbildningen är samerna. Det sista seminariet, som kommer att hållas den 25 november, har rubriken ”Facklig representation och diskriminering av Sveriges urfolk”, och kommer vid sidan av Malin Fröjmark att ledas av Margaretha Uttjek, universitetslektor i socialt arbete vid Umeå universitet.

– Vi vill visa att vi är medvetna om att vi kanske inte har den representation som vi skulle vilja ha när det gäller samer, och att det är någonting som vi vill förändra, säger Malin Fröjmark. ♦

Hej egenföretagare!

Du vet väl att Akademikerförbundet SSR har särskild service för dig som har eget företag.

Vår företagsförsäkring är mycket förmånlig och Folksams juristförsäkring ingår i avgiften.

Läs mer om fördelarna på akademssr.se/egenforetagare eller scanna koden.

PS. Serviceavgiften är avdragsgill i företaget.

Akademikerförbundet SSR

Håll koll!

och läs mer i kalendern på Akademssr.se

Turnéavslutning

Komikern **William Spetz** och förbundsordförande **Heike Erkers** gemensamma turné avslutas i Karlstad. Samtal om fackliga frågor och om livets stora frågor, som självuppfattning, tvivel och kreativitet.

Datum:
5 oktober

Foto: Sandra Johnson

4 oktober: Etikurs för chefer i Göteborg. Forskaren och författaren **Erica Falkenström** håller utbildning om etisk kod för chefer. **Gratis för chefsmedlemmar.**

”Gilla jobbet” i Luleå

Turnén ”Gilla jobbet” inleds i Luleå. Fack och arbetsgivare står bakom satsningen som ska inspirera ett hälsofrämjande arbetsmiljöarbete. Avslutning i Växjö den 9 november.

Datum: 13 oktober

13–14 oktober: HR-dagarna. HR-dagarna hålls både fysiskt i Stockholm och digitalt. Årets tema är ”Back to abnormal”.

22–23 november: Socionomdagarna. Hålls på **Stockholmsmässan i Älvsjö.** Som vanligt många föreläsningar och möjligheter att mingla och knyta kontakter.

Illustration: Getty Images

Akademikerförbundet SSR

Allt det här ingår i ditt medlemskap

Kollektivavtal och lokala företrädare. Vi förhandlar fram kollektivavtal, ibland tillsammans med andra fackförbund. Vår stora lokala organisation ger dig närhet till kompetenta fackliga företrädare.

Råd och stöd från våra ombudsmän. Vår rådgivning ger dig snabba svar på arbetsrättsliga frågor och råd om anställningsavtal, lönerådgivning med mera. Vi har också särskild rådgivning för chefer och egenföretagare. Rådgivningen har öppet 08.00–17.00 på vardagar. Telefonnumret är 08-617 44 00.

Vår inkomstförsäkring. Inkomstförsäkringen ingår i medlemskapet. Den kompletterar ersättningen från a-kassan upp till 80 % av månadslöner upp till 100 000 kronor. Vår inkomstförsäkring ger ersättning även om du säger upp dig själv. Dessutom ingår kvalificerad karriärcoachning. Kom ihåg att du måste vara med i a-kassan för att kunna få ersättning från inkomstförsäkringen.

Försäkringar. Teckna prisvärda försäkringar med rabatt hos Akademikerförsäkring och Folksam. Som ny yrkesverksam medlem i förbundet får du fyra bra försäkringar kostnadsfritt i tre månader hos Akademikerförsäkring.

Lönestatistik. Du har tillgång till Saco Lönesök där du kan ta fram detaljerad lönestatistik och jämföra löner. Du får även personlig lönerådgivning från våra ombudsmän.

Karriärutveckling. Vi hjälper dig att formulera ansökningshandlingar, ger stöd inför intervju och löneförhandling samt karriärcoachning. Du får inbjudningar och rabatter på seminarier och yrkeskonferenser.

Rabatt på bolån och banktjänster. Du får medlemsrabatt på bolån och andra banktjänster.

Tidskrifter. Du får vår prisbelönta medlemstidning Akademikern. Om du är chef, personalvetare eller egenföretagare får du även Chefstidningen. Du får kraftig medlemsrabatt på Socionomen och flera andra tidskrifter.

Fritidshus. Hyr våra populära fritidshus och lägenheter i Cagnes-sur-Mer utanför Nice på franska rivieran, i Fuengirola på spanska solkusten och i Klövsjö i Jämtlandsfjällen.

Pensionsrådgivning. Du får kostnadsfri pensionsrådgivning av Folksams pensionsexperter.

! ? Vill du ha rådgivning? Gå in på svardirekt.akademssr.se eller ring 08-617 44 00

Medlemsavgifter per månad, exkl a-kassa. Avgifterna gäller från 1 juli 2015.

Ordinarie avgift, arbetar mer än halvtid	260 kronor	Eget företag (serviceavgift för eget företag tillkommer med 380 kronor inkl moms)	83 kronor
Deltidsarbetande, 50 % eller mindre	198 kronor	Anställning halvtid eller mindre + eget företag (serviceavgift för eget företag tillkommer med 250 kronor inkl moms)	198 kronor
Nyexaminerad med anställning, max två år efter avslutad grundutbildning	135 kronor	Utländsk anställning och arbetar utomlands	94 kronor
Introduktionsmedlem, max två år	135 kronor	Pensionär	73 kronor
Doktorand	146 kronor	Etableringsmedlem	100 kronor, engångsbelopp
Föräldraledig, sjukskriven, studieledig mer än tre månader (anställda)	112 kronor	Student	100 kronor, engångsbelopp för hela studietiden
Arbetsökande 100 %	94 kronor		

Om du är medlem i Akademikernas a-kassa tillkommer 130 kronor/månad.

Du betalar väl med autogiro? Ett enkelt sätt att spara miljön! Anmäl dig på akademssr.se/autogiro

Snart införs avgift på 35 kronor för pappersfaktura. Du behöver inte betala fakturaavgift om du betalar med autogiro eller e-faktura.

Glöm inte att meddela ändrad anställning, arbetslöshet, föräldraledighet, långtids-sjukskrivning osv – vi får ingen sådan information automatiskt från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller a-kassan. Det är viktigt för att du ska få rätt service och rätt medlemsavgift. Inga avgifter betalas tillbaka retroaktivt.

Har du frågor om ditt medlemskap, avgifter eller liknande? Kontakta oss på 08-617 44 00 eller medlem@akademssr.se.

Logga in på
Mina sidor och
kontrollera
dina uppgifter

Posttidning B

Akademikern

Akademikerförbundet SSR
Box 12800 112 96 Stockholm

Omställning

Växlar upp när fler får byta bana

Ekonomi

Vad händer med lönen när inflationen skenar?

Personal

Kompetensen behålls genom erbjudande om jobbyte

